

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. III. Angelos ne quidem partialiter esse corporeos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

Simul ergo illud conjunctionem denotat in duratione quoad successione, ita ut rerum sex illis diebus factarum productio non fuerit moraliter, seu longo aliquo temporis intervallo interrupta.

IV. Simil cum Caelo & in ipso creati sunt Angeli.

Simil itaque cum caelo creati sunt Angeli, cum dicat Scriptura *In principio creavit Deus caelum & terram.* per quae verba significatur, nihil ante caelum & terram fuisse conditum. Imò in ipso caelo creatos fuisse verisimilius videtur; cum enim partes sint Universi, congruum fuit ut in aliqua illius parte crearentur, ut docet D. Th. hic, q. 61. art. 4. nulla autem Universi pars ad hoc munus convenientior caelo. Deinde, cum Angelorum via fuerit brevissima, & in Caelo peccaverint, probabilius videtur illic etiam fuisse creatos.

V. Verisimilius est in ipso Caelo Empyreo Angelos fuisse productos.

Uterius, quamvis Suarez hic, lib. 1. cap. 4. velit eos, non in Caelo Empyreo, sed aliquo alio, caelo scilicet sydereo, fuisse creatos, quòd nimium, si hoc dicatur, clarius multò intelligatur dictum illud *Luciferi; In Caelum ascendam &c.* nempe in caelum caeli seu Empyreum: ob communem tamen omnium Theologorum auctoritatem probabilius existimo fuisse eos in ipso caelo Empyreo productos, ut docet S. Thomas proxime citatus. Ad illud quod asserabatur in contrarium, Respondetur cum S. Thoma art. illo 4. ad tertium, Caelum in quod ascendere voluit Lucifer, non fuisse caelum aliquid corporeum, sed ipsum Thronum Dei, cui in potestate, dignitate, & gloria volebat esse aequalis. Videatur Suarez, hic, lib. 1. cap. 3. & 4. Valquez 1. p. Disp. 224. & 225. Tannerus hic, disp. 5. dub. 1. à numero 27. ubi hæc multò fufius disputant.

In quoad Caelum ascendere volebat Lucifer.

SECTIO SECUNDA.

Sintne Angeli incorporei.

I. De Angelorum spiritualitate.

HI ergo de loco & tempore creationis Angelorum suppositis. Primò circa illorum substantiam inquirimus, utrum sint incorporei: Corporeitas verò, quæ eis affingi posset, est duplex, vel scilicet ut eorum substantia sit penitus corporea instar caeli, solis, & stellarum, vel saltem quod aliquid corporeum in se contineant; & ex eo tanquam ex parte componantur.

II. Quisdam Angelos dicunt esse corporeos.

Non defuerunt olim nonnulli, qui Angelos asserabant usquequaque esse corporeos: in quem postea errorem incidisse videtur Tertullianus, nec Angelos tantum sed animam etiam hominis, imò ipsum etiam Deum aiebat esse corporeum. De quo proinde S. Augustinus lib. 10. de Genes. ad literam, cap. penult. *Timens, inquit, ne nihil esset, si corpus non esset, nec de Deo voluit aliter sapere.* In eodem errore est Cassianus Colla. 7. cap. 18.

III. Quisdam ex parte eos statuunt corporeos.

Plurimi verò ex Patribus, tum Græcis tum Latinis, licet Angelos non statuunt omninò corporeos, sicut eos prior statuebat sententia, asserunt nihilominus eos non esse corporis penitus expertes, sed præter substantiam spiritualement, quam includunt, tenui quodam corpore ex materia aëreâ, vel igneâ constare, sicque ut partem sui essentialem utrumque involvere: ita Origenes, Cæsarius, S. Basilus, S. Athanasius, qui Angelum definit esse *animal rationale, materia expert, huiusmodi cantendis aptum*, licet per animal velint aliqui cum intelligere vivens, ne sibi contradicat, dum addit *materia expert.*

IV. Idem tenet Rupertus: imò S. Bernardus lib. 6.

de consid. cap. 4. cum eis corpora tribuisset, addit, *si qui dixerit id inter opinabilia esse ponendum non contendo.* Item Ser. 5. in Cant. ait Patres super hæc re in diversas abiisse sententias, nec sibi quid de eo sentiat, satis esse exploratum. Eandem variis in locis sequi videtur sententiam S. Augustinus; ait enim eos habere lucidissima corpora aetherea, licet hominum resurgentium dissimilia. Definire etiam non vult an Demones cruciari possint ab igne ratione corporum quæ habent, vel quia Deus efficere potest, ut etiam spiritus ab igne crucientur. Tandem lib. 1. de Civitate, cap. 12. & 13. Angelum definit esse *animal rationale immortale.* Hanc similiter sententiam amplectitur Cajetanus in cap. 2. Epist. ad Ephesios, & alii quidam ex recentioribus.

Altidoties Angelos esse ex parte corporeos.

S. Augustinus.

Dico primò: absque omni controversiâ asserendum Angelos non esse adæquate corporeos: ita Auctores jam omnes. Probatur: Angeli namque ut Disput. precedente vidimus, estque apud omnes in confesso, sunt hominibus perfectiores, homines autem non esse planè corporeos, est certissimum, & definitum in Concilio Lateranensi sub Innocentio tertio, ubi dicitur humanam naturam ex spirituali & corporali esse compositam. Unde S. Isidorus lib. 8. Ethymologiarum, inter alios hæreticos numerat Tertullianos, quod animam hominis corpoream esse dicerent, licet immortalem. Quare S. Augustinus in Psal. 145. *Anima, inquit, res spiritualis, quia incorporea, est vicina substantia Dei.* Deinde Angeli in Scripturâ semper dicuntur creaturæ intellectuales; quod abundè probat eos esse spirituales, quidquid dicat P. Arriaga Disp. 5. de Animâ scct. 2. Hæc Conclusio à fortiori probabitur ex sequente.

V. Certissimum est Angelos non esse adæquate corporeos.

S. Isidorus.

Angeli dicuntur Creaturæ intellectuales.

SECTIO TERTIA.

Angelos ne quidem partialiter esse corporeos.

DICO secundò: Angeli, ne ex parte quidem sunt corporei, sed sunt substantiæ usquequaque spirituales, & incorporeæ, quidquid sit in quo conceptus rei spiritualis & corporeæ consistat, quod nostra in presenti non refert, sed in philosophia discussum suppono, ubi latè de eo disserui, Disp. 7. de Anima per totam. Hic videtur communis hodie Ecclesiæ sensus, & in quem omnes ferme ita conspirant, ut tum ob hoc, tum varias definitiones, quæ istud innuunt, Suarez hic, lib. 1. cap. 6. num. 6. rem hanc existimet esse fere certam: idem censet Valquez 1. parte, Disp. 178. cap. 3. in fine, addens nullum sine temeritatis notâ jam posse oppositam sententiam defendere.

I. Angeli sunt substantia omnino incorporea.

Probatur Conclusio primò: Angeli siquidem in divinis litteris passim vocantur Spiritus: sic ad Hebræos 1. v. 14. de Angelis ait Apostolus: *Omnes sunt administratorii spiritus:* Apocal. 1. v. 4. & cap. 5. v. 6. *Septem spiritus dicuntur assistere ante Thronum Dei:* Item septem spiritus mitti in omnem terram, &c. Christus etiam in Scripturâ dicitur eiecisse spiritus verbo. Demones item appellantur *spiritus immundi.* Ubi Notandum, cum nunquam in Scripturâ vocentur animæ, nec dicantur habere animas, quæ sunt substantiæ spirituales incompletæ, sed appellentur simpliciter spiritus assistentes, seu ministrantes Deo, &c. Notandum inquam hoc signum esse, Angelos diverso modo

II. Scriptura Angelos passim appellat spiritus.

Angeli sunt substantia spirituales completa.

modo esse substantias spirituales ab animabus hominum, & consequenter omnino completas.

III.
Quo sensu
interdum
sumatur
spiritus.

Licet verò interdum in Scripturâ spiritus aliud quam rem incorpoream significet, ut Psalm. 103. v. 5. *Qui facis Angelos tuos spiritus & ministros tuos ignem urentem.* Et Ecclesiasta 3. v. 21. Anima jumentorum vocatur spiritus; Communis tamen & proprius hujus vocis usus, dum absolute proferitur, est ut rem denotet, planè ab omni concretionem corporeâ immunem; sic cum Joannis 4. v. 24. dicitur, *Spiritus est Deus*; hoc est, ut omnes intelligunt, incorporeus.

IV.
Angelos esse
substantias
spirituales
probat ex
Concilio La-
teranensi.

Secundò probatur ex Concilio Lateranensi, sectione præcedente, num. 5. citato: ubi sic habetur: *Simul ab initio temporis utramque de nihilo condidit (Deus) creaturam spiritualem & corporalem, Angelicam videlicet & mundanam, & deinde humanam, quasi communem ex spiritu & corpore constitutam, ubi cum substantiam Angelicam opponat mundanæ, quæ merè corporalis est, & humanam median inter utramque esse affirmet, utpote & corpore & spiritu constantem, apertè sequitur Angelicam substantiam esse purè spiritualem.* Quæ Concilii auctoritas, esto hanc sententiam fortasse non reddat de fide, cum intentum Concilii fuerit definire Deum omnia ab initio condidisse, reliqua verò obiter & secundariò tantum addiderit, ita tamen hanc nostram assertionem probat, ut meritò summæ temeritatis argueretur is, qui huic se Concilii dicto opponeret. Videatur Suarez lib. 1. de Angelis sect. 6. num. decimo.

Ob hoc testi-
monium
saltem te-
merarium
foret negare
Angelos esse
purè spiri-
tuales.

V.
Ex Motu
Cælorum
ostenditur
Angelos esse
spirituales.

Tertiò hæc veritas probatur ratione: primò ex motu sphaerarum Cælestium, quæ tanta cum sint, non videntur à re corporeâ, eâ præsertim velocitate, moveri posse. Quæ ratio contra illos maxime urget, qui Angelos statuunt usquequaque corporeos: contra eos nihilominus vim suam habet, qui eosdem partim ex corpore aiunt constitui; res quippe spirituales, qualitates conjunctionem petunt cum corpore, non tantum in se virtutis habere posse videntur.

VI.
Penetrantur
cum cælis;
ergo non sunt
corporei.

Deinde Intelligentiæ Cælorum motrices eodem cum cælis loco existunt, ergo non sunt corporeæ. Item Angeli ascendant & descendunt de Cælo, Dæmones etiam inde sunt deturbati, ergo cum cælo penetrantur; sphaeræ etenim cælestes, vel omnes, vel aliqua saltem sunt solidæ, imò solidissimæ, quasi *ere fusi*, ut loquitur Scriptura; corpus autem cum corpore penetrari naturaliter non potest. Præterea, Dæmones hominum corpora ingrediuntur, eaque interdum tota occupant: imò integram Dæmonum legionem sexies mille videlicet, sexcentos, sexaginta, sex, legimus in unius hominis corpore simul extitisse; quod sine eorum & inter se, & cum corpore penetratione fieri non potuit. Tandem communis omnium conceptus est, hanc cum rebus corporalibus penetrationem esse Angelis naturalem. Nunc ad ea quæ contra omnimodam Angelorum spiritualitatem objici solent respondeamus.

SECTIO QUARTA.

Objectiones cantendentes Angelos non esse penitus incorporeos.

I.
Quinam in
Scriptura
appellantur
filii Dei.

OBIICTUR primò illud Gen. 6. v. 2. *Videntes Filii Dei* (alia lectio habet) *Angeli Dei Filii* *Hominum* quod essent pulchra, acceperunt sibi uxores &c. Respondetur per Filios Dei hic intel-

ligi posteros Enos, qui, ut dicit Scriptura, cepit invocare nomen Domini: vocari autem possunt Angeli, cum viri justi hoc nomine subinde appellentur. Per Filias verò hominum intelliguntur Filia sceleratorum ex posteris Cain. Alii per Filios Dei intelligunt viros potentes, & robustos, ex quibus procreati sunt gigantes.

Objicitur secundò in septimâ Synodo Actione quintâ, lectum fuisse librum Joannis Episcopi Thessalonicensis, qui ex eo quod Angeli non essent penitus corporis expertes, infert eos posse depingi: quod ibidem videtur à Concilio receptum. Respondetur, Concilium, auctoris illius intentum, seu quod Angeli depingi possent, recepisse, non tamen recepisse illius rationem, ut exinde constat, quod Tharastus Patriarcha, qui Synodo præsidebat, summam repetens quæ ex libro illo recitata fuerant, hoc tantum, non rationem repetierit, & id solùm Patres approbarunt, non hanc, quod scilicet Angeli non sint penitus corporis expertes.

II.
Non docet
septima Syn-
odus An-
gelos esse ex
parte corpo-
reas.

Objicitur tertio, Angelos oculis interdum ab hominibus cerni, loqui, de loco in locum moveri &c. Ad hoc de motu dico, licet corpora non habeant posse eos moveri. Alia ibi enumerata faciunt per corpora pro tempore assumpta.

III.
Apparet
Angelos in
corporibus
assumptis.

Objicitur quarto, peculiarem quandam in Angelis, præsertim malis esse cum rebus quibusdam corporeis Sympathiam & Antipathiam: sic ad pullum citharæ Davidis Dæmon à Saule recessit: sic Tobia 6. v. 8. & cap. 8. v. 2. dicitur fumo jecoris piscis cujusdam fugatum fuisse Dæmonem, ejusque maleficium depullum. Imò variis subinde pharmacis & amuletis corporeis dæmones arceri, eorumque infestationes impediri videmus. Eandem dæmones exagitandi, & expellendi vim, ut ait Delrius lib. 2. q. 30. sect. 3. tribuunt nonnulli ruta, balneis, stercoi caprino, & flagellationi, ergo quædam in se habere videntur qualitates corporeas, earum rerum qualitatibus contrarias.

IV.
De dæmoni-
cum rebus
quibusdam
corporeis
Antipathia.

Respondetur tamen effectus hosce, non ex vi naturali, & oppositione inter dispositiones illas corporeas contingere; sed quia Deus rebus interdum naturalibus & corporeis ad dæmones abigendos, veluti instrumentis ad hoc elevatis utitur, quod de pisce Tobia & Davidis citharâ merito quis dixerit, præsertim cum ibi Raphaëlis vis in Dæmonem, hic Davidis sanctitas ad malignos hosce spiritus compescendos conduxerit, maxime si pulsationi citharæ psalmus aliquis pius & oratio accesserit, ad hunc finem à Deo obtinendum idonea. Piscis etiam ille, ut ait S. Prosper, Christi Typus erat in cruce torrendi.

Quibus re-
bus fugari
interdum
videntur
dæmones.

Indirectè tamen res quædam naturales vi sua possunt, vel ad dæmonem compescendum vel infestationes ejus impediendas, ac mitigandas conducere: quod de musica præ cæteris non immeritò quis asseruerit, utpote quæ dulcissimâ suâ harmoniâ immoderatos animi affectus mitigat & humore melancholico malignorum spirituum infestationibus maxime obnoxio, suavi illo concentu dissipato, ac depulso, dæmon sua sponte cedit, hominemque, sedem jam ei minus aptam redditum, ad tempus saltem relinquit. Sanè si rei ulli corporeæ vim naturalem dæmones expellendi tribuerem, tribuerem musicæ.

V.
Respondetur
Deum rebus
istis modo
tanquam
instrumentis
ut subinde
uti.

Indirectè ad
dæmonem
compescen-
dum concu-
tere potest
Musica.

Ad Patres quod attinet, quos supra sect. 2. num. 3. & 4. citavi pro sententiâ Angelos asserente partim esse corporeos, Suarez to. 2. Metaph. Disp. 35. sect. 3. benignè eos interpretari conatur, quasi velint Angelos hoc tantum sensu esse vel ha-

Quæ in ho-
mine efficiunt
operentur
Musica.

VII.
Quandam
Sanctorum
Patrum ce-
ca rationem
corporei in
Angelis ex-
plicat.